

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

**Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο
Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Β' 42**

"Δι' ὃ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μὴδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὰν σημείοις καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρροπος ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη. δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρός ἀρετὴν πρώτην τε μηνύουσα καὶ τελευταία βεβαιούσα ἢ νῦν τῶνδε καταστροφῆ. καὶ γὰρ τοῖς τᾶλλα χεῖροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι· ἀγαθῶ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὥς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο".

- A.** Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: "**ἃ γὰρ τὴν πόλιν... ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο**".

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Να αναπτύξετε τα επιχειρήματα με τα οποία ο ρήτορας δικαιολογεί την εκτενή αναφορά του στην πόλη.

Μονάδες 10

B2. Πώς δικαιολογεί ο Περικλής την αυτοθυσία των πλούσιων και των φτωχών Αθηναίων για την υπεράσπιση της πατρίδας;

Μονάδες 10

B3. Στο κείμενο από το πρωτότυπο προβάλλεται με έμφαση το ηρωικό φρόνημα των Αθηναίων πολιτών. Να εξηγήσετε πώς συμβάλλουν στη διαμόρφωση του φρονήματος αυτού όσα η Αθήνα προσφέρει στους πολίτες της, σύμφωνα με το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί:

Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Β΄ 46

Ἐχετε ακούσει κι από μένα, με την επιβαλλόμενη από το νόμο αγόρευσή μου, όσα είχα κατάλληλα, και με έργα αυτοί που θάβονται έχουν κιόλας πάρει τις τιμές τους· εξάλλου, από σήμερα τα παιδιά τους θα τ'αναθρέψει με δημόσια δαπάνη η πόλη ως την εφηβεία τους, προβάλλοντας ως βραβείο τέτοιων αγώνων και γι' αυτούς εδώ και για όσους επιζούν, ένα στεφάνι που πιάνει τόπο. Γιατί, όπου έχουν θεσμοθετηθεί τα πιο μεγάλα βραβεία ανδρείας, εκεί ζουν ως πολίτες άντρες με τη μεγαλύτερη αρετή. Και τώρα, αφού ο καθένας αποτέλειωσε το θρήνο για τον δικό του, να πάτε στο καλό.

Μονάδες 10

B4. Ποιες είναι οι διαφορές του Επιταφίου από τις υπόλοιπες δημηγορίες του Θουκυδίδη;

Μονάδες 10

B5. Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἀγῶνα, καθιστάς, εἴρηται, φανείη, προτίθεσθαι.

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντος Συμπόσιο IV, 30-31

Ἐγὼ τοίνυν ἐν τῆδε τῇ πόλει ὅτε μὲν πλούσιος ἦν πρῶτον μὲν ἐφοβούμην μή τίς μου τὴν οἰκίαν διορύξας καὶ τὰ χρήματα λάβοι καὶ αὐτόν τί με κακὸν ἐργάσαιτο· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐθεράπευον, εἰδὼς ὅτι παθεῖν μᾶλλον κακῶς ἰκανὸς εἶην ἢ ποιῆσαι ἐκείνους. καὶ γὰρ δὴ καὶ προσετάττετο μὲν αἰεὶ τί μοι δαπανᾶν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀποδημῆσαι δὲ οὐδαμοῦ ἐξῆν. νῦν δ' ἐπειδὴ τῶν ὑπερορίων στέρομαι καὶ τὰ ἔγγεια οὐ καρποῦμαι καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται, ἠδέως μὲν καθεύδω ἐκτεταμένος, πιστός δὲ τῇ πόλει γεγέννημαι, οὐκέτι δὲ ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις.

τὰ ὑπερόρια: τα εισαγόμενα, τα ξένα
πέπραται: ἔχουν πουληθεί

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες, στα κενά των οποίων θα συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. (Η αντωνυμία να γραφεί στο ίδιο γένος, στον πληθυντικό αριθμό).

Επίρροημα		
	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ήδέως		

Αντωνυμία			
	Γενική	Δοτική	Αιτιατική
τῆδε			

Μονάδες 5

Γ2β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
παθεῖν: τον ίδιο τύπο του μέλλοντα της ίδιας φωνής.

προσετάττετο: το ίδιο πρόσωπο της οριστικής και της προστακτικής του μέσου παρακειμένου.

καρποῦμαι: το τρίτο ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα και το δεύτερο ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού της ίδιας φωνής.

Μονάδες 5

Γ3α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πλούσιος, μου, αὐτόν, ἀποδηῆσαι, τῶν ὑπερορίων.

Μονάδες 5

Γ3β. " Ἐγὼ τοίνυν ἐν τῇδε τῇ πόλει ὅτε μὲν πλούσιος ἦν πρῶτον μὲν ἐφοβούμεν μὴ τίς μου τὴν οἰκίαν διορύξας καὶ τὰ χρήματα λάβοι ": να γράψετε τη δευτερεύουσα ονοματική πρόταση του χωρίου αυτού, να δηλώσετε το είδος της, να προσδιορίσετε τον συντακτικό της ρόλο και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και τον τρόπο εκφοράς της.

Μονάδες 5